LAUSUNTO

Helsinki 18.11.2026

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Viite: VN/31053/2026

Asia: Valtioneuvoston asetus valtionavustuksesta työvoimaviranomaiselle työttömien nuorten työllistämiseen vuosina 2026 ja 2027 annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveyspoliittinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on yli 240 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäseninä yli 70 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Lisätietoja: erityisasiantuntija Tatu Raitis, tatu.raitis@soste.fi, p. 040 128 9048

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTEn lausunto

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotuksesta muuttaa valtioneuvoston asetusta valtionavustuksesta työvoimaviranomaiselle työttömien nuorten työllistämiseen vuosina 2026 ja 2027.

SOSTE kannattaa asetusehdotuksen sisältöä kokonaisuudessaan. Nuorten työllistymissetelin voimassaoloa on perusteltua jatkaa vuoden 2028 loppuun ja laajentaa sen käyttöä 18–29-vuotiaiden korkeakouluopiskelijoiden palkkaamiseen. SOSTE kannattaa myös maksatusta koskevia muutosesityksiä.

Korkeakouluopiskelijat mukaan – vaikeimmin työllistyvien tuki turvattava

SOSTE kannattaa setelin kohderyhmän laajentamista päätoimisiin korkeakouluopiskelijoihin. Korkeakoulutettujen nuorten työttömyys on kasvanut viime vuosina merkittävästi, joskin korkeakoulutus edelleen pienentää työttömyyden riskiä merkittävästi. Työttömyys on kasvanut vielä selvemmin nuorilla, joilla ei ole toisen asteen tutkintoa. Perustelumuistion mukaan marraskuuhun mennessä tehtyihin sitoumuksiin on sitoutua enintään noin 12 miljoonaa euroa 49,7 miljoonan euron määrärahasta. Kohderyhmän laajentamiseen on siis ainakin tällä erää tilaa, vaikka se toteutetaankin ilman vastaavaa lisämäärärahaa.

SOSTE kuitenkin muistuttaa työllistämisen työnantajatukien ydintarkoituksesta. Nuorten työllistymissetelillä hajautetaan työnantajan rekrytointiriskiä ja mahdollistetaan työsuhteita, jotka muuten jäisivät syntymättä. Työvoiman kysynnän mahdollisesti elpyessä on arvioitava uudelleen, missä ryhmissä seteli synnyttää uusia työsuhteita ja missä sillä tuetaan rekrytointeja, jotka olisivat toteutuneet muutenkin.

SOSTE esittää, että mikäli setelin menekki lähtee merkittävään kasvuun ja määräraha käymään niukaksi, asetusta muutetaan niin, että tuki kohdentuu ensisijaisesti nuoriin, joiden korkein tutkinto on toiselta asteelta, joilta toisen asteen tutkinto puuttuu tai jotka ovat esimerkiksi vamman vuoksi vaikeassa työmarkkina-asemassa.

Vaikeimmassa asemassa oleville nuorille pidempiä työsuhteita ja järjestöjen tukea

SOSTE piti jo kesäkuun 2026 lausunnossaan erinomaisena toimena sitä, että yhdistykset ja säätiöt tuotiin setelillä rahoitetun tuen piiriin myös ei-taloudellisen toiminnan osalta. Järjestöillä on erityistä osaamista nuorten tavoittamisessa sekä työtehtävien ja ohjauksen sovittamisessa nuoren yksilölliseen tilanteeseen. Tämä on tärkeää esimerkiksi silloin, kun nuorella on oppimisvaikeuksia, terveyden tai toimintakyvyn haasteita tai hän on vailla kokemusta työsuhteessa olon rutiineista. Setelin viestintää olisi tärkeää kohdentaa nykyistä vahvemmin yhdistyksiin ja säätiöihin. Lisäksi paikallisissa maksatuskäytännöissä olisi huomioitava, ettei pienellä järjestöllä välttämättä ole varaa kantaa palkkakuluja pitkään ennen korvauksen maksatusta.

SOSTE pitää kiinni aiemman lausunnon arviostaan, että kolmen kuukauden työsuhde jää monelle pitkään työttömänä olleelle nuorelle liian lyhyeksi. Merkittävä osa jaksosta voi kulua perehtymiseen ja työrytmin löytämiseen. SOSTE on esittänyt, että yli kuusi kuukautta työttömänä olleen tai eräistä muista syistä

vaikeassa työmarkkina-asemassa olevan nuoren työsuhteen lähtökohtana olisi kuusi kuukautta. Lyhyempi jakso myönnettäisiin, mikäli se vastaa parhaiten nuoren etua, esimerkiksi opintojen alkaessa.

SOSTE toistaa aiemman esityksensä, että yhdistyksille ja säätiöille voitaisiin korvata ei-taloudellisessa toiminnassa 100 prosenttia hyväksyttävistä palkkakustannuksista ensimmäisten kuuden kuukauden ajalta, kun palkattavana on yli kuusi kuukautta työttömänä ollut nuori.

Pysyvä malli hallitusohjelmaan

Nuorisotyöttömyys on merkittävä ongelma myös vuoden 2028 jälkeen. Alkanut talouskasvu voi helpottaa etenkin korkeakoulutusta ja työelämäkokemusta jo saaneiden työttömien nuorten asemaa. Työmarkkinasyrjäytymisen riskiin ajautuneiden nuorten kiinnittymistä työelämään tulee kuitenkin tukea työnantajan rekrytointiriskiä alentavilla tuilla myös jatkossa. SOSTE esittää, että pysyvän mallin valmistelu käynnistetään viipymättä ja sen rahoituksesta sovitaan vuoden 2027 hallitusneuvotteluissa, jotta tuki voi jatkua ilman katkosta vuoden 2028 jälkeen.